

ОЦІНКА ЗБІЛЬШЕННЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО ОПОРУ ЖИЛ ВИСОКОВОЛЬТНИХ КАБЕЛІВ ІЗ ПЛАСТМАСОВОЮ ІЗОЛЯЦІЄЮ

¹Голик О.В., ²Ільченко Є.О., ³Антонець С.Ю.

^{1,2}*Національний технічний університет*

«Харківський політехнічний інститут»,

³*ЗАТ «Завод Південкабель», м. Харків*

Високовольтні кабелі із зшитою поліетиленовою ізоляцією є інноваційною продукцією вітчизняної кабельної промисловості, що відрізняється від традиційних рядом особливостей конструкції, які впливають на їх пропускну здатність. Найперша з них: більші, ніж у традиційних маслорозповнених кабелів, значення площі перерізу жил до 2000 мм² і більше. Такі великі значення площі перерізу жил, якщо не застосувати спеціальні конструкції жил, зумовлюють недопустиме збільшення електричного опору жил і відповідно втрати в них.

Причиною є перерозподіл густини струму під дією власного змінного електромагнітного поля провідника. Це – поверхневий ефект. На розподіл густини змінного струму в провіднику впливає змінне електромагнітне поле сусідніх провідників, якщо такі є. Це – ефект близькості. Для кількісної оцінки цих впливів застосовують коефіцієнти поверхневого ефекту y_n і ефекту близькості y_b , які дорівнюють відносному збільшенню електричного опору змінному струму $R \sim$ під впливом відповідного ефекту порівняно з електричним опором жили $R_{жс}$ постійному струму:

$$R \sim = R_{жс} (1 + y_n + y_b) . \quad (1)$$

де y_n і y_b залежать від геометричних і електрофізичних параметрів.

Формула (1) є нормативною. В техніці силових кабелів для визначення y_n і y_b використовують спеціальні таблиці функцій аргументу $x : x = r (2)^{0,5}/a$, (2) де a – глибина проникнення електромагнітного поля в метал жили: $a = (\rho/\pi f \mu_0 \mu)^{0,5}$, r – радіус круглої жили чи еквівалентний радіус фасонної жили; ρ – питомий електричний опір металу жили за температури жили; f – частота; μ_0 – магнітна стала, що дорівнює $4\pi \cdot 10^{-7}$ Гн/м; μ – відносна магнітна проникність.

Висновок. Відносне збільшення електричного опору змінному струму для різних значень площі перерізу жили кабелю становить до кількох десятків відсотків для площі (600 – 1300) мм². Таке збільшення опору зумовлювало би значні економічні втрати, тому для жил перерізом від 400 мм² застосовують сегментну конструкцію жили. Для якої в формулу (2) для аргументу x вводять емпіричні коефіцієнти k_s і k_p , визначені експериментально: $x_s = r (2 \cdot k_s)^{0,5} / a$; $x_p = r (2 \cdot k_p)^{0,5} / a$. За даними МЕК, ізолювання і скручування окремих багатопроволочних сегментів в жилу (сегментна конструкція) зменшує аргумент поверхневого ефекту на 66 % ($0,435^{0,5} = 0,66$), а аргумент ефекту близькості на 60,8 % ($0,37^{0,5} = 0,608$).

Література:

1. Карпушенко В.П. Силові кабелі низької та середньої напруги. Конструювання, технологія, якість/В.П. Карпушенко, Л.А. Щебенюк, О.А. Науменко, Антонець Ю.О.; Харків: Регіон-Інформ.2000.